

О.І. Печенка, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

В.І. Косенко, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК В УКРАЇНІ

На початку ХХІ ст. спостерігається інтенсивне зростання зовнішньоекономічної діяльності, в якій транснаціональні корпорації виступають торговцями, інвесторами, розповсюджувачами сучасних технологій, стимуляторами міжнародної трудової міграції.

Метою виходу ТНК на зарубіжні ринки є: уникнення імпортних бар'єрів; підвищення конкурентоспроможності продукції; дешеві ресурси; низький рівень оподаткування; спрощені адміністративні процедури; тривалий строк експлуатації устаткування; застарілість санітарно-екологічних норм; застарілі стандарти щодо якості продукції та інші.

Українська економіка також не залишається осторонь процесів транснаціоналізації. Основними перевагами іноземних ТНК на українському ринку є можливість економії на масштабах, високий рівень витрат на НДДКР, наявність висококваліфікованої робочої сили, низькі трансграничні витрати транспорту, зв'язку та координації всіх внутрішньофірмових операцій.

Головним завданням діяльності іноземних ТНК в Україні є придбання стратегічних активів. Іноземні ТНК віддають перевагу поглинанню українських компаній чи злиттю з ними, а не створенню нових проектів на території України. Злиття та поглинання зарубіжними компаніями українських підприємств зменшують вразливість підприємств та сприяють більш рентабельному веденню операцій. При цьому, як правило, відбувається деяке перетворення організаційної структури та функціональних обов'язків компаній. Трансграничні злиття та поглинання змінюють національну належність підприємств без зміни місця їх розташування. Країна викликає особливий інтерес ТНК у тих галузях, в яких яскраво виражені конкурентні переваги щодо національних компаній. Для закордонних інвесторів найбільш привабливими в Україні станом на 2013р. є такі галузі економіки: харчова промисловість та переробка сільськогосподарських продуктів – 15,7% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених до України; торгівля – 15,6%; фінансова сфера – 8,5%; машинобудування – 8,0%; транспорт – 7,6%; металургія та обробка металу – 5,4%; операції з нерухомістю – 4,6%; хімічна та нафтохімічна промисловість – 4,1%.

При цьому для ТНК із країн Європейського Союзу та США найбільш привабливими є українська харчова промисловість, підприємства торгівлі, фінансовий сектор, фармацевтика. Саме в цих галузях обіг капіталу є швидким, а комерційні ризики – мінімальні.

Мотивацією для здійснення міжнародної інвестиційної діяльності ТНК в Україні є: отримання більшого прибутку, мотивація прямого іноземного інвестування як засобу оволодіння значною ринковою часткою країни-імпортера капіталу компанією-інвестором, забезпечення стійких довготривалих інтересів в країні, зниження ризику шляхом географічної диверсифікації виробництва, можливість підвищення ефективності виробничої діяльності через прямий доступ до українських ринків ресурсів, поширення новітніх технологій та домінування окремих країн у розвитку цих технологій в Україні, перспектива отримати квазірентні доходи на нововведеннях до їх тотального поширення дуже часто приваблює компанії вкладати капітали саме в передові галузі. Ще однією важливою складовою привабливості українського ринку для іноземних ТНК є низькі стандарти якості продукції та екологічні норми.

Незважаючи на низку переваг, які можуть отримати ТНК від ведення бізнесу в Україні, країна залишається не дуже привабливою для іноземних інвестицій ТНК. На сьогоднішній день в Україні можна виділити цілу низку проблем, що перешкоджають поліпшенню інвестиційного клімату, серед яких, відсутність сталої стратегії економічного і політичного розвитку, обмеженість державних підприємств, що підлягають приватизації, і в яких зацікавлені потенційні інвестори, незабезпечення усім суб'єктам економічних відносин, у тому числі й іноземним інвесторам, рівних економічних прав і свобод у здійсненні фінансово-економічної діяльності, складність податкової системи та суттєве податкове навантаження, відсутність надійної інвестиційної історії, що формується роками внаслідок успішних капіталовкладень інвесторів та інші.

Отже, інвестиційний клімат України є несприятливим для здійснення транснаціональними корпораціями своєї діяльності в країні. Для стимулювання діяльності іноземних ТНК необхідним є вдосконалення нормативно-правових актів, посилення дисципліни виконання контрактів, гарантування державою інвестицій, спрощення податкової системи та зниження податкового тиску на підприємства, проведення ефективної інвестиційної політики держави та вибір чіткої стратегії її розвитку.